

LIST [MOTU PROPRIO]

BEATA HEDVIGIS

OJCA ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II USTANAWIAJĄCY PAPIESKĄ AKADEMIEĘ TEOLOGICZNĄ W KRAKOWIE

1. Błogosławiona Jadwiga i jej mąż Władysław Jagiełło — oprócz wielorakich dzieł, którymi przyczynili się do wzrostu i rozwoju Polski czy Litwy — założyli nowy przybytek nauki, celem włączenia go do Uniwersytetu Jagiellońskiego, zwanego wówczas Studium Generalnym, a następnie Akademią, która istniała w tym stołecznym mieście już od czasów króla Kazimierza Wielkiego. W rzeczy samej, wobec troskliwych zabiegów tego króla, papież Urban V wydał w dniu 1 września 1364 roku bullę zaczynającą się od słów: „In supremma dignitatis”. W bulli tej mieszczą się następujące słowa: „powagą apostołską stanowimy i zarządzamy, aby w wymienionym mieście Krakowie istniało Studium Generalne i po wieczne czasy tam pozostawało...” (por. L. Koczy, University of Cracow, Documents concerning its origins, Scotia, ss. 42 - 43). Królowa zaś Jadwiga, dążąc usilnie do odnowienia i wszechstronnego dopełnienia tego dzieła, mającego wielkie znaczenie dla kultury Narodu polskiego — nie tylko wyposażyła je wraz z mężem swoim własnym majątkiem, lecz również — co najważniejsze — prosiła papieża Bonifacego IX o ustanowienie w tym Krakowskim Studium Generalnym Wydziału Teologicznego. Stolica Apostolska uskuteczniła to bullą wydaną w dniu 1 stycznia 1397 roku, zaczynającą się od słów: „Eximiae devotionis affectus”.

Od tego czasu Wydział Teologiczny stanowił część owej Uczelni, w pełni w nią włączony. Uczelnia ta znana jest wszędzie jako Krakowski Uniwersytet Jagielloński, szanowany

powszechnie nie tylko jako najstarszy Uniwersytet w Polsce, lecz również jako Uczelnia posiadająca szczególne zasługi w dziedzinie nauki i ogólnej kultury.

O tym Uniwersytecie myślimy z bardzo wielkim szacunkiem i wdzięcznością, ponieważ był on „Matką Żywicielką” („Alma Mater”) tylu pokoleń, do których my również należymy, jako zaliczeni niegdyś w poczet studentów najpierw Wydziału Filozoficznego, a następnie Wydziału Teologicznego.

2. Wydział Teologiczny Uniwersytetu Jagiellońskiego bardzo dobrze służył Kościołowi i Ojczyźnie w różnych okresach swego istnienia. Z okresów tych należy wspomnieć szczególnie pierwszą część obecnego stulecia z uwagi na niepodległość przywróconą Polsce w roku 1918, a następnie na nieszczęsny czas okupacji wojennej, kiedy to profesorowie Wydziału Teologicznego wraz z kolegami innych wydziałów więzieni byli przez hitlerowców w obozach koncentracyjnych. Pomimo tego Wydział Teologiczny wraz z całym Uniwersytetem nie zaprzestał działalności naukowej i dydaktycznej, lecz prowadził ją potajemnie, przy ciągłym niebezpieczeństwie życia, grożącym profesorom i studentom.

3. Kiedy zaś w roku 1954 jednostronną decyzją władz Państwa Wydział Teologiczny usunięty został z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Stolica Apostolska dekretem Św. Kongregacji dla Seminariów i Uniwersytetów, wydanym w dniu 16 grudnia 1959 roku, złożyła oświadczenie, że Wydział ten, zgodnie ze swym ustanowieniem i charakterem, „trwa pod kierownictwem jednej Władzy Kościelnej i na przyszłość ma się kształtować wedle praw ustanowionych przez Stolicę Apostolską” (Decr. n. 2295/59/4).

Charakter Uczelni postawiony został w jaśniejszym świetle, gdy przyznano jej tytuł „Papieski”, stąd zwie się „Papieski Wydział Teologiczny w Krakowie”; nastąpiło to mocą dekretu Św. Kongregacji dla Wychowania Katolickiego z dnia 11 czerwca 1974 roku (por. Decr. n. 321/70; ASS 67/1975, ss. 149 - 150).

Papieski Wydział Teologiczny, działając w nowych warunkach, poszerzył właściwe sobie prace naukowo-dydaktyczne. Wskazuje na to nie tylko liczne grono profesorów i lektorów o należytych kwalifikacjach, lecz również wielka liczba alumnów, którzy przychodzą z różnych miejscowości i środowisk.

Przyjmując zasadę współpracy w sprawach naukowych z różnymi ośrodkami studiów teologicznych i wprowadzając ją w życie, Wydział Teologiczny przyczynił się do solidnego, akademickiego wykształcenia kleru tak diecezjalnego, jak i zakonnego.

Aby zaś tym skuteczniej rozwijać swą działalność w zmienionych warunkach historycznych, Wydział Teologiczny odczuł potrzebę szczególniejszej pomocy studiów filozoficznych. Ta sama więc Św. Kongregacja, uzyskawszy od Papieża Pawła VI potrzebne zezwolenie, ustanowiła dnia 23 grudnia 1976 roku w Uczelni Krakowskiej Papieski Wydział Filozoficzny (por. Decr. n. 645/76/13).

4. Ponieważ od roku 1962, a zwłaszcza później, jako Arcybiskup Krakowski — pełniąc funkcję Wielkiego Kanclerza — jesteśmy związani ściślej z wszelką aktywnością tej Uczelni — podzielamy całkowicie zdanie, które w imieniu Kościoła Krakowskiego przedłożył nam następca nasz na owej arcybiskupiej stolicy, Franciszek Kardynał Macharski, że mianowicie w tych okolicznościach i zgodnie z potrzebami naszych czasów należy utworzyć Papieską Akademię Teologiczną w Krakowie, obejmującą trzy wydziały: teologiczny, filozoficzny i historyczny.

Wewnętrzny rozwój Uczelni w ostatnim czasie ku temu zdążył, jak to powiedzieliśmy sami odwiedzając Polskę, na spotkaniu z Radą tegoż Wydziału, w dniu 9 czerwca 1979 roku (por. ASS 71/1979/ ss. 859-861).

Mając przeto na uwadze przyszły rozwój Uczelni, jaki nam przedstawiono, i przychyłając się bardzo chętnie do prośby przedłożonej nam w dniu 29 lipca 1981 roku przez tegoż Franciszka Kardynała Macharskiego, ustanawiamy na zawsze i erygujemy mocą tego Pisma powagą naszą Apostolską PAPIESKĄ AKADEMIEŃ TEOLOGICZNAŃ W KRAKOWIE, przyznając jej prawa, honory, przywileje i obowiązki, jakie w całym katolickim świecie przysługują tego rodzaju uczelniom i powierzamy ją opiece wymienionej archidiecezji.

Akademia, składająca się obecnie z trzech Wydziałów kościelnych: świętej teologii, filozofii i historii Kościoła, winna rządzić się prawami akademickimi Kościoła, szczególnie Konstytucją Apostolską *Sapientia Christiana*, ogłoszoną przez nas w dniu 15 kwietnia 1979 roku (por. AAS 71/1979/ ss. 469 - 521) oraz swoim własnym Statutem i innymi, prawowitymi zarządzeniami. Fakultety te niech tak ułożą programy studiów, aby przy końcu ustanowionych cykli udzielano kanonicznych stopni akademickich: bakalaureatu względnie magisterium, licencjatu, doktoratu a

nadto doktoratu „habilitacji”, które to stopnie należy nazywać odpowiednio wedle lokalnej terminologii, stosowanej w uniwersytetach.

5. Ponadto Arcybiskupa Krakowskiego, Ordynariusza miejsca w danym czasie — obecnie wymienionego wyżej Franciszka Kardynała Macharskiego — ustanawiamy Wielkim Kanclerzem tejże Akademii. Jego zadaniem będzie reprezentowanie Stolicy Apostolskiej wobec Akademii, a równocześnie Akademii wobec Stolicy Apostolskiej. Ma on też „troszczyć się o jej (Akademii) zachowanie i rozwój, popierając łączność z Kościołem zarówno partykularnym, jak i powszechnym” (*Sap. Chr.*, art. 12).

6. Polecamy tę uczelnię Opatrzności Bożej i Maryi, Stolicy Mądrości. Wyrażamy nadzieję, że — podobnie jak Wydział Teologiczny, założony przed sześciu prawie wiekami dzięki troskliwym staraniom Błogosławionej Królowej Jadwigi — uzyska ona słuszne prawo obywatelstwa wśród Instytucji o charakterze uniwersyteckim miasta Krakowa i Polski oraz że pracować będzie nad postępowaniem kultury Narodu polskiego i właściwego Kościołowi posłannictwa chrześcijańskiego.

Nakazujemy, aby wszystko to, co tym Pismem postanawiamy, było prawomocne i wiernie przestrzegane przez wszystkich, których dotyczy wbrew jakimkolwiek innym decyzjom.

Dan w Rzymie, u Świętego Piotra, w dniu 8 grudnia, w uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, w roku 1981, czwartym naszego Pontyfikatu.

Jan Paweł II